

ኩሎም መንገድታት ናብ ሮማ የብጽሑ፤ ኩሎም ተቃለሱቲ ክኣ ናብ ይኣክል የምርሑ

ነሓሰ 15/2019 ረድኢ ክፍለ (ባሻይ)

ALL ROADS LEAD TO ROME - TUTTE LE STRADE PORTANO A ROMA፤ ቀደም ብ 1100 ዓ/ም ኩሎም መንገድታት ናብ ሮማ የምርሑ ወይ የብጽሑ ዝብል ኣበሃህላ ነይሩ። ብግዜ ግዝኣት ሮማ ሮማውያን ኣብ መሃንድስነት ብልጫ ነይሩዎም። ንሱ ጥራይ ዘይኮነ፡ ዝሰርሕዎ መንገዲ ድልዱል ኣብ ርእሲ ምዃኑ፡ ንኹሉ መንገድታት ካብ ሮማ ከም ዝብገስ ብምግባር፡ ከተማ ሮማ መግእከሊት ከም እትኸውን ጌሮም ሰሪሖማ። ሮማ ሕምብርቲ ከተማታት ግዝኣት ሃጺያዊት ሮም (Roman Empire) ነይራን ኣላን።

ከም ነጸብረቕታ ኣብ ሃገርና ኤርትራ እንተርኢናዮ፡ እተን ኣለዎ ዝብሃላ ከተማታትና፡ ኣብ ግዜ ግዝኣት ጥልያን ዝማዕበላ፡ ናብ ኣስመራ ከም ዘምርሓ ወይ ኣስመራ 'ዝማእከለን ጌሮም ሰሪሖማን። እዚ ሓረግዚ (idiom) ማለት ኩሎም መንገድታት ናብ ሮም የምርሑ (ALL ROADS LEAD TO ROME) ዝብል፡ ተራ ትርጉም ጥራይ ዘለዎ ኣይኮነን። ሓረጋዊ ትርጉሙ፡ ማእከል ናይ ሓደ ነገር ማለት ኢዩ። መጀመርያ ነዚ ሓረግዚ ዝተጠቐመሉ ወይ ዝበሎ፡ ፈረንሳዊ ኤለይን ደ ሊሊ Alain de Lille ዝበሃል ፈረንሳዊ ናይ እምነት ስነ መጽናዕቲ ብዓል ሞያን ገጣማይን (Theologian and Poet) ኢዩ። ነዚ ሓረግዚ፡ ኩሎም መትንታት ወይ ምንቅስቃሳት ኣብ ማእከል ናይ ሓደ ነገር የምርሑ ኣብ ዝብል ኣምር ክፈላሰፍ ከሎ'ዩ ተጠቐሙሉ።

ነዚ ታሪኻዊ ድሕረ ባይታ'ዚ ኣምጺኦሎ ዘለኹ፡ ኣብ ደምበ ተቃውሞና ዘሎ ሃለዎት ንምምዛንን መርሓ-ገበይ (Road map) ናይ ኣገባብ ኣቀላልሳና ንምህንዳስን፡ ወይ ክኣ ንምእማትን ንኸሕግዘኒ ስለ ዝደለኹ ኢዩ። ብርግጽ ሊሊ Alain de Lille ዝበሎ ኣበሃህላ ኣዚዩ ጠቓሚ ወይ ኣገዳሲ ፍልስፍና ኢዩ። ዋላውን ኣብ ባዮሎጂካዊ ሂወትና እንተተረኤና፡ ኩሎም መትንታት ናይ ደምና ናብ ልቢ የምርሑ ክንብል ከለና፡ ኣብ ክውንነት ኣቀላልሳና እንተድኣ ኣዛሚድናዮ፡ ማእከልና ኣበይ ከም ምዃኑ ሃሰስ ክንብል ኣመት ክህበና ዝኸእል መረዳእታ ኢዩ።

ኣብ ታሪኽና ምስ እንውከስ፡ መብዛሕትኡ ፍሽለትና፡ ማእከል ናይ ቃልሲ ስለዝጠፍኣና ኢዩ። ማእከል ናይ ቃልሲ እንተተሰዊሩካ ክትመርሕ ወይ ክትምራሕ ኣይትኸእልን ኢኻ። ኣብ ሓደ ናይ ሓባር ጉዳይ፡ ናይ ሓባር ጥቕሚ ዝርከቦ፡ ሰሚርካ ምስራሕ እንተጠፊኡካ፡ ማእከል ናይ ስምረታዊ ኣሰራርሓ ጠፊኡካ'ሎ ማለት'ዩ። ኣሉታዊ መረዳእታ ክንጠቅስ እንተኸውንና፡ ሕድ-ሕድ ኩናት፡ ማእከል ናይ ቃልሲ ወይ ሕምብርቲ ናይ ቃልሲ እንተጠፊኡካ ዘንጸባርቕ ተርእዮ ኢዩ። ኣወንታዊ መረዳእታ ክኣ፡ ሰሙር ግንባር ፈጠርካ ንጸላእትኻ ከተባርርን ንሃገርካ ከተማዕብልን ከለኻ ከም ናይ ዓወት ተርእዮ ክግለጽ ይክእል።

ማእከል ናይ ቃልሲ፡ ብተመሳሳሊ ከም ጸሓይ ማእከል ናይ ሶላራዊ ስርዓት (Solar system) ኢልካ'ውን ከተዛምዶ ትኸእል ኢኻ። ኩሎ ማእከል ኣለዎ። ኣብ ተራ ናብራ ንስድራ-ቤት ዘማእክልዎ ኣቦን ኣደን ኢዮም። ንዓድታት ዘማእክልዎን ዳኛታትን ሽማግሌታትን ብዓቢኡ ክኣ ባይቶታት ዓድታትን ኢዮም። ንላዕሊ እንዳ ደየበ ኣብ ሃገር ደረጃ ኣብ ዝበጽሑሉ እዋን ክኣ፡ ነሃገር ዘማእክልዎ ባይቶ ሃገርን እቲ ባይቶ ዝህንድሶ ስርዓተ-ምሕደራን ሰነዳቱን ኢዩ። ማእከል ኣብ ክውንነት ቃልሲና

ዓቢ ወሳኒ ትርጉም አለዎ። ብዙይ ማእከል እንተድኣ ክንቃለስ ፈቲንና፡ ኣብታ ዘለና ዓንኬል ናይ ውደባ፡ ናይ ገዛእ ርእሰና እሱራት ኩንና ንተርፍ።

ኤርትራውያን እቲ ንኹላትና ዘርብሓና ማእከል ናይ ቃልሲ ስለ ዘይረኽብናዮ፡ ኣብ ምሉእ ዓለም ከም እንበታተን ኩንና፡ ዝተረፍና ክኣ ኣብ ገዛእ ሃገርና እስረኛታት ኩንና ንርከብ። ኣብ ቃልሲ ንለውጡ፡ ማእከል ዘፈለጠ ይእከብ። ማእከል ዝጠፍኦ ክኣ ፋሕ ብትን ኢሉ ከም እንሰሳ ይኸብኩብ። In a struggle for change, if you loose the centre, you are in disarray and as a result you scatter. On the contrary, if you find the centre, you are in unison and as a result you gather.

ማእከል ምፍላጥ ኣብ ቃልሲ ሰፊሕ'ዩ ትርጉሙ። ንህልዊ ኩነታት ማለት ንወድዓዊ ከኔታት፡ ብግቡእ ምምዛንን፡ ምእዙዝ ናይቲ ዝተረፈእካዮ ኩነታት ምጃንን'ዩ። ስለምንታይ ኢዩ ኩሉ ግዜ ብሓባር ምስራሕ ምስማር ዝጠፍኦና ግን ክንምልሶ ክንበቅዕ ኣለና። ክንዝንግዖ ዘይግብኣና፡ ኣብ ኣእምሮና ክቕረጽ ዘለዎ ኣዚዩ ዓቢ ምክንያት ኣሎ። ብዙይ ምክንያት ክንበታተን፡ ናይ ገዛእ ገዛና እስረኛታት ክንከውን ኣይንክእልን ኢና። እቲ ምክንያት ግን ብተገዳስነት ተመራሚርና ክንረኽቦ ግድን ክኸውን ኣለዎ።

እቲ ንማእከልና ክንረኽቦ ዘዮኸኣለና ምክንያት ክንረኽቦ እንተዘይክኣልና፡ ቃልሲ ተመኒዩና ናብ ቀቢጺ ተስፋ ኣቲና፡ እቲ ዝተረፈ ዕድልና ናብ ንብሰ-ቅትለት (suicidal commitment) ምስግጋር ኢዩ። እዚ ድማ ብውልቀ-ሰብ ደረጃ ብዙሕ ግዜ ዝርኣ ኢዩ። ብሃገር ደረጃ ክኣ ተደፊርና ድሮ ኣብ ገምገም ጥፍኣተ-ሃገር ብምህላውና፡ ኩላትና ኣብ እንጽርጽሮት ንርከብ። እንታይ ኢዩ እቲ ምክንያት እንታይከ'ዩ እቲ መልሲ?

እቲ ምክንያት ክኣ ኩሉ ዓቕምታትና፡ ከም ውልቀ-ሰብ ኣብ ውልቀ ሃለባትና፡ ከም ውድብ ወይ ከም ፓርቲ ክኣ፡ ኣብ ውልቀ ውድባትናን ፓርቲታትናን ስለዝጽንቀቕ ኢዩ። ብኻልእ ኣዘራርባ፡ ኣብ ጸልማት ኣብ ናይ ብሕትውና ብዓቲ ተቐቢርና ስለ እንነብር'ዩ። we are consumed on domestic issues፤ ስለ'ዚ ኢና ኣደዳ ገዛእቲ ሓይልታትን፡ ውሽጣውያን ይኹኑ ግዳግውያን መለኸትን፡ ግዲ-ኣልቦ ዝኹኑ መሸካዕለልትን ኩንና ክንሳቕ ንነብር።

እቲ ፍታሕ ነቲ ህልዊ ኩነታት ምፍላጥ፡ ምርዳእ፡ ናይ ሓባር ኣተሓሳስባ ምምዕባል፡ ካብቲ ተኣሲርካሉ ዘለኻ ብሕቱው ብዓቲ ክኣ ምውጻእ'ዩ። ኣተሃላልዎና ብትክክል እንተመዚንናዮ ኣንጻር ህልዊ፡ እዋናዊ ወይ ኣንጻር ወድዓዊ ኩነታት ኢዩ። ሓደ ኣንጻር ህልዊ ኩነታት ዝኹነ ውልቀ-ሰብ ይኹን ውድብ፡ ዝንጉዕ ማለት (Hackler) ስለዝኹነ ክከላበት ግድን'ዩ።

ሓደ ንህልዊ ኩነታት ብግቡእ ተረዲኡ ነብሱ ዝቕይር ግን፡ ንብዙሓት'ውን ናብ ለውጢ ክሰጋገሩ ክሕግዙ፡ ወይ ዓቢ ግደ ከበርክት ይክእል'ዩ። ምክንያቱ፡ ቅድሚ ለውጢ ንብዙሓት ከምጽኣሎም ኢዩ ኢልካ ላዕልን ታሕትን ምባል፡ እቲ ኣዚዩ ዝቕለለ ነብስኻ ምቕያር ወይ ኣብ ነብስኻ ለውጢ ከምዝርኣ ምግባር'ዩ።

ሎሚ ብዙሓት ኣብ ታተ ናይ ነብስኻ ምቕያር ንርከብ ኣለና። ብዓቢኡ እቶም ቆራጸት ዘበሉ ሰብኣዮም ሰበይቶም ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝበልክዎ ካብቲ ናይ ጸልማት ብዓቲ መላኸ ስርዓትን ዓሳክሩን ፈንጢሶም፡ ናብ ደምበ ቃልሲ ዝመጹ ዘለው ኢዩ። እዚ ጥራይ ዘይኮነ፡ ዋላውን ኣብ ደምበ ናይ ቃልሲ

ዝነበርና ነባራት ተቃለሱት፤ ማእከል ናይ ቃልሲ ኣብ ግምት ብምእታው ነብሰ-ለውጢ ክንገብር ንጀግምር ኣለና።

ዓወትና ኣብ ነብሰ ምቕቓር ዝሰረቱ ኩይኑ፤ ነቲ ራዕዲ መለኸቲ ኣብ ዝባንና ዝነበረ፤ ኣብ ዝባኖም ከም ዝምለስ ክንገብር ምስ እንበቅዕ፤ እቲ ኩርማጅሲ ሃሪማ ተእዊ፤ ዝብል ምስላ፤ ምስላና ክኸውን ኢዩ። ነዚ ራዕዲ ክንቅይሮ እንተዘይ ክኢልና ግን፤ ጸላእትና ከም ውጽኢት ስንፍናና፤ ነዚ ምስላ ተጠቂሞም ኣብ ዝባንና ምሽክዕላል ክቕጽሉ ኢዮም።

እምብኣር ናብሰ-ለውጢ፤ ኣብ መስርሕ ናይ ቃልሲ ፖለቲካዊ ትርጉሙ፤ ማለት ኣብ ክውንነትና ክንርእዮ ከለና፤ ነቲ ምልካዊ ራዕዲ ኣብ ህዝብና ዝነበረ፤ ነጥበ መቐይሮ ዝፈጥረሉ ስለዝኸውን። እንሆ ክኣ ሎሚ እቲ ራዕዲ ናብ ካንሸሎ ናይ መለኸቲ የድህብ ብምህለው፤ ተቃወምቲ ደረቶም ነፊሖም መንእሰይ ኣምራሖም ንኸተማታት፤ ብህዝባዊ ተቃወሞታት ከዕለቕልቕዎ ከለው ንርኢ'ለና፤ መለኸትን ኩራኩሮምን ክኣ ተሸቕራሪም ብሕብእብእ፤ ኣብ ምልካዊ ገዳማት፤ ርእሶም ኣድኒኖም ዘይምልከቶም ብዓላት ብሕፍረት የብዕሉ ኣለው።

ነብሰ-ምቕቓር ግን ብድልየት ጥራይ ዘንጸባርቕ ኣይከውንን። ምክንያቱ ብድልየት ሰላማዊ ናብራ፤ ነጻነት፤ ሰላም፤ ክንናፍቕ ንክእል ኢና፤ ድሌት ግን ማለት (Desire) እቲ እትትምህዮ ናፍቕትን ሰላምን ፍቕርን ዘይከውን፤ እቲ ብድሕሪኡ ዘሎ ተግባራዊ ናብራ ወይ ዝጭበጥ ሂወት'ዩ።

ኣብዚ ዘለናዮ መድረኽ፤ ህዝብና ክከሓስ እንተድኣ ኩይኑ፤ እቲ ዝዓበየ ነብሰ-ምቕቓር ክገብር ዝግብኡ፤ እቲ ከይተወደብካ ቃልሲ ኣይዕወትን ኢዩ ዝብል ክለሳ ሓሳብ ሓዙ ዘሎ፤ ውድባት ደምበ ተቃወሞ ማእከሉ ምስዝፈልጥ ኢዩ። እቲ ኣብዚ እዋንዚ ዘለና፤ ፈቲና ጸሊእና፤ ማእከል ናይ ቃልሲና ድማ፤ እዚ ኣብ ቅድሚና ዘሎ መንእሰይ ነብሪ ጎልጎል ኤርትራ፤ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ይኣክል ምዃኑ ከለልያ እንተኸኢለን ጥራይ ኢዩ።

ነዚ ህዝባዊ ምንቅስቃስዚ ብሕጽረታቱ ኣመክንዩን ዕጥይጥይ ክብላ እንተኸውይንን ግን፤ ኣብ ሓደ ሕጂ ዘይተጋህደ፤ ኣብ ታሪኽ ብረታዊ ተጋድሎና ተፈቲንና ዝሰዓርናዮ፤ ትሕተ ባይታዊ ጥልዕ ጉብስ፤ ከም እንደገና ኣብ ፈተና ምእታው ከጋጥም ስለዝኸእል፤ ስቓይ ህዝብና ከም ዝናጥሕ ዝገብር ሓደገኛ መስኮት ከድዓት ክኸፈት ይኸእል ኢዩ። ዞናውን ዓለም-ለኻውን ማሕለኻታት ጥልመት፤ ከም ቀደሙን ከም ኣመሉን፤ ንድኸመትና ኣብ ረብሕኡ ንምውዓል፤ የንጸላልውና ከም ዘሎ ክዝንጋዕ የብሉን። ተባዕ ኣይሞተ፤ ፈራህ ኣይሞተ፤ ላንግላንጋ ሞተ፤ ከምዝብሃል፤ ኣብ ሓደገኛ ገምገም ጸድፊ ኣብ ላንግ-ላንጋ ተንጠልጢለና ከይንተርፍ ክንጥንቀቕ ይግብኣና።

እቲ ምስጢር ኣበይ ትነብር ዘይከውን፤ ከመይ ትነብር'ዩ፤ ሕማቕ ናብራ ደቅና፤ ኣብ ቅድሚና እግሪ እግርና ኣርኪቡ፤ ከም ውጽኢት ሕመቕና ኣብ ቅድሚ ሓይንና ንርእዮ ስለዘለና፤ ብቕሳነት ክንነብር ንክእለሉ ኩነታት ኣይከውንን። ብትክክል ሃገርና ነፍቕራ እንተድኣ ኩንና፤ ንደቅና ከነፍቕር ይግብኣና። ንቃልሲ ደቅኻ ምቀንጻብ ኣብ'ዚ ወለዶ ናትና ክጅመር የብሉን። ኣብ ሜዳ ኤርትራ ብረት ዓጢቕና ክንጋደል፤ ክንከላበት፤ ክንጠሚ ክንጸምእ ምስርኣዩ፤ ቀዳሞት ኣቦታትናን ኣዴታትናን፤ ኣብዚ እዋንዚ ዳርጋ ኩሎም የለውን፤ ዋይ ደቀይ! ንሕና እንዲና ለኪመናኩም ብማለት ኣብ ጎንና ተሰሊፎም ተቃሊሶም ግዳማዊ ጸላኢ ከምዝባረር ንሮም'ዮም። ውሸጣዊ ኣባይ ከም እንወልደሎም ስለዘይፈለጡ ግን፤ ብዒሕታ ዳርጋ ኩሎም ተፋንዮም።

ሕጂ ምስ ደቅና ደው ንበል፡ ማእከል ናይ ቃልሲ ይኣክል ተላዒሉ'ሎ። እዚ ዕድል እዚ ኣብ ክውንነትና ተተምኒኻ ዘይትረኽቦ ተርእዮ ኢዩ። ምስ ይኣክል ዓጢቕና ዋላ ብምርኩስ ኣኣብ ዘለናዮ ከተማ ደው ንበል። እቲ ኹሉ ዝተረፈ ይኣክል ባዕሉ ክገባድዶ ኢዩ። ሃገርና ብውሽጢ ኣዚያ ተጨቓና ስለዘላ፡ ምሒር ጭቆና ዓቕሊ ዘግብር ስለ ዘይኮነ፡ ኣብ ጥጅእ ናይ ለውጢ ትርኩብ ኣላ። ኣብ ግዳም ዘለና ግዴና ክንዲ ምግባር፡ ግዜና ኣብ ጥልዕ-ጉብስ እንተሕለፍናዮ ግን፡ እቲ ውሽጣዊ መስርሕ ኣሻኹ ክኸውን ይኸእል ኢዩ። ኤርትራውያን ኣብ ውሽጢ ሃገር ዘለው፡ ብኣጋባብ ኣቃላልና ዕጉባት ክኸውኑ ኣይክእሉንዮም ጥራይ ዘይኮነስ፡ እንተ ተቐየሙና'ውን ሃለዎትና ዝምስክሮ ወድግዊ ሓቂ ኢዩ።

ግዜ እንዳኣባኸንና እንተድኣ ኬድና፡ ናይ መጀመርያ ዝነበረ ፍቕሪ ሃገርና፡ ዘልኣለማዊ ክኸውን ኢዩ ማለት ኣይኮነን። ዋላ'ውን ኣብ ሂወት ውልቀ-ሰባት፡ ከምቲ ኣብ ገለ ጽሑፋት ዝርከቡ፡ ናይ መጀመርያ ፍቕርኻ ነባሪ ዘይክኸውን ይኸእል ኢዩ። መጀመርያ እተፍቅሮ ወይ እተፍቅራ፡ ግዜ ብዝወልዶ ምክንያት፡ ዝነበረ ክበንን ዘይነበረ ክመጽእ ይርአዮ። ብሃገር ደረጃ ክንርእዮ ከለና፡ ንዓና'ውን ይቀላቐለና ኣሎ። ምጽማም ክንስእን ከለናን፡ ተስፋ ኣብ ዝርሕቀናን፡ እንታይዶ ክተገብረልና ኢያ ኤርትራ ምባል፡ እንዳ ተኣታተወና ይኸይድ ኣሎ። ንመለሳ ኣይንመለሳ ብዘየገድስ፡ ሰላማዊትን ደሞክራሲያዊትን ኤርትራ እንተ ተፈጠራ፡ ንዓና ኣብ ዘለና ንሃሉ ኩርዓትናን ሓበንናን ኢያ።

ካብ ደቂካ ድኻ ሃገር፡ ደቂካ ሃብታም ሃገር፡ ካብ ደቂካ ድሕርቲ ሃገር፡ ደቂካ ምዕብልቲ ሃገር ክትብሃልን፡ ብሓበን ክትግለጽ ከለኻን ብቐሊል ዝርከብ መንፈሳዊ ዕግበት ኣይኮነን። ካብ ርሑቕ ይኹን ካብ ቀረባ፡ ንህዝብኻን መበቆልኻን ኣብ ጽቡቕ ኩነታት ክትርእዮም ከለኻ፡ ከም ውጽኢት ቃልሲ'ምበር ብጥራዩ ዝርከብ ስለዘይኮነ፡ ኣብ ዘለኻ ሃሉ ኣመት ቃልሲ ምግባር ብፍላይ ንህዝብኻ፡ ብሓፈሻ ክኣ ንኹሉ ውጽዕ ህዝቢ ዓለም ነብስ ዕግበትን መንፈሳዊ ርውዮትን ምኻኑ ክንፈልጥ ይግብኣና።

በዚ ምክንያት እዚ ኢያ ክኣ፡ ኣብዚ ግዜ'ዚ ሕጽረታት ተመኩሮ ቃልስና ብምዝካር፡ ምኣዝን ቃልስና ብምፍታሽ፡ ብግቡእ ንህልዊ ኩነታት ብምግምጋም፡ ማእከል ናይ ቃልስና ብምልላይ፡ ነብስናን ህዝብናን ሃገርናን ከነድሕን ምእንቲ ክንበቅዕ፡ ከምቲ ኹሉ ምንገድታት ናብ ሮማ ዘበጽሑ፡ ኩሎም ተቓለስቲ ክኣ ናብ ይኣክል የምርሑ ክብል ከም ኣርእስቲ ዝመረጽኻዎ።

ኣብ መወዳእታ ኣብ መንእሰይ ነብሪ ጎልጎል ኤርትራ ህዝባዊ ምንቅስቓስ ይኣክል ስለዝኣምን፡ ድሕሪ ኹሉ ቀጽሪ ዘይብሉ ታሪኻዊ ማሕለኻታት፡ ከምቲ ኣመንቲ ሃይማኖት ንመራሕቲ እምነቶም ኣደም ዝህቡ፡ ኣነ ክኣ ምስ ህዝባዊ ምንቅስቓስ ነብሪ ጎልጎል ኤርትራ፡ ብዘይ ዕጥይ-ጥይ ደው ክብል፡ ኣበዚ ተራር መገሸኡ ክተሓባበር ኢደይ ሂበ ኣለኹ። I surrender all to the Yiakil mass movement. ተሰዲድና ክንምለስ ኢና። ክንምለስ ከለና ግን ከምቲ ሰንኮፋት ማእከል ናይ ቃልሲ ዝተሰወሮም፡ እሳያስ ናብ ልቡ ክምለሱም'ሞ፡ ብዋጋ ብርሰት ህዝቢ ኤርትራ ክላዘብዎ ኣብ ምንቡሃቕ ዝርከቡ ዘለውን ዝነበሩን ዘይኮነስ፡ ኣብ ርእሲ ስርዓት ምልኪ እምነተይ ካብ ሱሩ ምምንቋስ ከይኩን፡ ምስ ይኣክል ክሳዕ መወዳእታ ክቕጽሎ ኢያ።

ምስ ህዝባዊ ምንቅስቓስ ይኣክል ይትረር ይፍኩስ ክቃለስ ምውሳኔ ክኣ፡ ንእምነተይ ልበይ ዝዓርፈሉ ማእከል ናይ ቃልሲ ብምኻኑ ኢዩ። ኣብዚ ጉዕዞ'ዚ ዓበይቲ፡ ነባራት ይንጸሉ ኣለው ዝብል ሰላሳ-በጣዕ

መዝሙር በታሪክ ናይ ዓያኹ አዘራርባ ቦታ የብሉን። ዓበይቲ ነባራት ነብሶም ባዕሎም ክንጽልዎ እንተደልዩም ግን፡ ናይ ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝገለጽኩዎ፡ ናይ ብሕተውንኦም እሱራት ብምጅናም ጥራይ ኢዩ። ኣነ ዓቢ ኢዩ፡ ከምዘይ ተነጻልኩ ስለዝኣምን ክኣ እንሆ ምስ ደቀይ ደው ክክብል ከለኹ መርሓባ ጸኒሑኒ። ኩሉ ከም ምርጫኻ ኢዩ። ምርጫና እንተ ኣመዓራረና ናዓና ይሕሸና።

ብዝኹነ ህዝባዊ ምንቅስቃስ ይኣክል፡ ናብታ ዝናፍቓ ሕንቕንቕ እትብሎ ሃገሩ ክምለሰዩ። ምስ ኣብ ውሽጢ ዝሰቐዩ ዘለዉ ደቂ ሃገሩ ክኣ ክራኸብዩ። ንስደት ከም ኣለዓ ክወስዶ ኢዩ። ኣለዓ ኢዩ ወፊሩ ዘሎ፡ ኣለዓ ክኣ ምምላስ ኣለዎ። ቅድሚ ነዊሕ ዓመታት ፡ ሕንቕንቕ ኢሉኒ ትብል ድርሰት ደሪሰ፡ ባርካ ከለና፡ ወፊርና ክንምለስ ምጅና እተመልክት ብ 1975 ኣብ ፍባ ሆሚብ ዝደረሰኩዎ፡ ሓንቲ ጥቂሲ ካብኣ ጠቂሰ፡ ሕጂ ክኣ ክንምለስ ምጅናን ንምሕባር፡ ንምለስ ደኾን ንኸውን? ከመይ ዘይንምለስ ብእትብል ግጥመይ ከሳዕ እንደገና እንራኸብ ክፋነወኩም ኢዩ።

ሕንቕንቕ ኢሉኒ

ረድኢ ክፍለ (ባሻይ) 1975

ሕንቕንቕ ኢሉኒ ንክክክረካ

ጠሊመካ ድዮ ንስኻ ርሒቕካ

ኣሓና ክወፍራ ወጋሕታ ኣለዓ

ሮማዲ ክበልዓ ፋሕ ኢለን ኣብ ሜዓ

ገዛ ይምለሳ እንዳበላ እምባሕ

ሰቲኻ ዘይውዳእ ክንሕንፍፎ ብራሕ

ነቶም መሬቶም ብህደፍ ዝተመንዘዐ ናብራ ሰብ ጥሪት ኤርትራውያን ንኸትፈልጡ ዕድል ዘይረኸቡኩም፡ ኣለዓ ማለት ኣሓ ንጉሆ ወጋሕታ ወፊረን ሳዕሪ ጸጊቦን ንገዛ ተመሊሰን ክሕለባ ከለዎ ኢዩ። ንሰን ይጸግባ፡ ጸጊቦን ክኣ የጽግባኻ ማለት ኢዩ።

ሕጂኹ ከምቲ ናይ ቀደምና ተቓሊስና ተዓዊትና ንምለስ ደኾን ንኸውን?

ከመይ ዘይንምለስ! ምምላስ 'ተበሉኹምከ! እመብኣር ክንምለስ ኢና እትብል ምስ ገለ ጽገና ናይ ጥሪ 01/2014 እንሆ'ሞ ብጽሞና ክትሰምዑኒ ክኣ እላበወኩም።

ክንምለስ ኢና

ጥሪ 01/2014 ረድኢ ክፍለ (ባሻይ)

ከመይ ዘይንምለስ፡ ምምላስ 'ተበሉኹምከ!

ከመይ ዘይንምለስ እንዳበልና ዕሰል
ስመር ጭርሖና ንቃለስ ንመሰል
ንክእሎ'ኮ ኢና ከመይ ዘይንምለስ
ኣይ ጀጋኑንዲና ደቂ ጥዑም ምለስ

ሰብ ኣደራሽ ኢና ሰብ መደበ ንእዲ
ዝባን ሕጊ ልምዶም ኣብ ኣሬባ ዓዲ
ክንወፍር ንግሆት ንተዓናጋገል
ክንምለስ ምስዮት ማዕጺድ ንቀባበል

ከመይ ዘይንምለስ፡ ምምላስ 'ተበልኹም ከታ!

ተመሊስና 'ንዲና ርኢናየን ኩለን
ተቐቢለናና ሕምባሻ ጽላለን
እወ ተመሊስና ርኢናየም ኩሎም
ተቐቢሎሙና ምርቓ ልሳኖም

መኪትና ኣቲና ወላድ ተሓጉሳ
ይኣክለና 'ልናዮ ናይ ጠያይት ቃርሳ
ንዓዲ መሪሽና ኣባይና ሰምቢዶ
ኣፍ ልቢ ሃሪምና ኩበሮ ውሒዶ

ከመይ ማለት ኣታ! ከመይ ዘይንምለስ፡ ምምላስ 'ተበልኹምከ!

ዓቕራሪዮ ነይረ ወነይ ተላዒሉ
አይተባህልን ድዩ'ታ እምብልታ ሕቅብሉ
ተመሊሱ ሕንድዩ'ታ ዕርድታት አፍሪሱ
ጅግና ኤርትራዊ ባንዴራ ደበሱ

ከመይ ዘይንምለስ ደቂ መርሽ ክተት
ለሚድናዮ 'ንዲና ተጋዲልካ ዓወት
እንተዘንገሊዕኩሞ ደብተርና ገንጽሉ
ዓይኒ ሕንተጠሊሙ አንብቡለይ በሉ
አይዞ ጎበዝ ዝልማዱ፡ ከመይ ዘይምለስ ኣታ!

ዘበንያ ግርምቢጥ ማይ ንዓቕብ ከይይኑ
ሰብ ኪዳን ጥራዮም ከዳዕ ተኸድኑ
ቀላጽም ጅጋኑ ዓለም ዘመስከረ
ምስ ደሙ'ኩ'ለና ዘይተሓጽበ ስረ

አለሞ'ኮ ዴታት ስንቂ ዘቕበላ
ተጋጊኹም ህግደፍ አይፋልኩምን ዝብላ
አለዉ'ኮ 'ቦታት ብሴፍ ዝደበሉ
ህግደፍ ጠሊሙዎም ምሃይኣም ኣሉ

እዚ ኹሉ ተኸፊሉ፡ ከመይ ዘይንምለስ ኣታ!

ከረሻ ጌርካዮ ዝባን መንእሰያት

ህግደፍ ዓመጸኛ መኻዚኖ ሓጥያት
ከመይ ዘይንምለስ ደቂ ነብሪ 'ናብስ
ሰለም ስኢናዮስ ንስኻ ክትድቅስ!

ብቕልጽም ንቃለስ ብሕጊ ንፈርድ
ደይብና ጸኒሕና ብሰላም ንወርድ
ህግደፍ ደምሲስካዮ 'ቲ ዝነበረና
ብዙሓት ከለና ሒደት ተመዝንና

ንምለስ'ምበር፡ ሕማቕ'ኳ ዝምለስ! ኣይዞ ጎበዝ ከመይ ማለት!

ተመሊስና 'ንዲና መንበር ዓዲልናካ
ደቂ ገርሂ ልባ ዓያሹ ረኽብካ
ታሪኽ ገናጸልና ኩሉ ረኽብናዮ
ውሻጠ ናይ ዲያብሎስ ተመኩሮ ዋህዮ

ደጊም! ካርሸሊ ንዓኹም ንዓና ዳስ ፍቕሪ
ከስዐ ተቓለስቲ ንሱ'ያ ትፈሪ
ኣብኣ ትጸንሓኩም ዓንቀፍቲ ታሪኽና
ክንደይ ከይሰደኩም ውሕጅ ደም ህዝብና

ኣይንምለስን ደሞ? ብዓጀባ ኤዩ'ምበር

ከመይ ዘይንምለስ ጀጋኑ ወሊድና

ሕንቕንቕ ናይ ሃገር ኣበይ ክሰደና
ኣለዓ እንድኣላ ወፊራ በረኻ
ክትራኸብ'ያ ላም ክትልሕስ ምራኻ

ምእንቲ ነጻነት ዓጽሚ ተኸስኪሱ
ምእንቲ ሓርነት ደም ኣዳም ፈሲሱ
ምዓንጥኡ ሆየ ተስእ ተበራበር
እንታይ ስራሕ ኣለካ ክትምለስ ኢኻ'ምበር!!!

ዘይምለስ ዘይቃለስ ጥራይ ኢዩ። ኣነ'ውን ክምለስኩም'የ'ሞ ክሳዕ ዝምለስ ሰናይ ቅነ።

ረድኢ ክፍለ (በሻይ)